

İlköğretim 4.Sınıf Öğrencilerinin Dinlediklerini Anlama Düzeyinin Belirlenmesi¹

Defining the Degree of Listening Comprehension of 4th Grade Students of Primary Education

Hülya KODAN²

Hafife BOZDEMİR³

Başvuru Tarihi: 29.05.2014

Yayına Kabul Tarihi: 29.02.2016

Özet: Bu çalışmada öğrencilerin dinlediklerini anlama düzeyleri incelenmiştir. Araştırma betimsel tarama modeli olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Bayburt ili 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 103 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından hazırlanan, açık uçlu sorulardan oluşan bir form kullanılmıştır. Formda hikâye edici metinle ilgili 12, bilgilendirici metinle ilgili 9 adet metin içi soruya yer verilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeylerinin bilgilendirici metinleri anlama düzeylerinden daha fazla olduğu, öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyleri ile bilgilendirici metinleri anlama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu, öğrencilerin dinledikleri metinleri anlama düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Abstract: In this study, listening comprehension of the students are investigated. 103 4th grade students who are studying at Bayburt constitute the sample of this research. A form which is prepared by the researchers and is composed of open ended questions is used in order to gather the data. As a result of the study, it is determined that listening comprehension degree of students in terms of narrative text is higher than of informative texts, there is a meaningful difference between the students' listening comprehension degrees of narrative texts and of listened informative texts and the listening comprehension degrees of the students show a meaningful difference according to the sex.

Keywords: *Listening, Listening Ability, Listening Comprehension Degree*

Anahtar kelimeler: *Dinleme, Dinleme Becerisi, Dinlediğini Anlama Düzeyi*

Giriş

İnsanlar arasında sağlıklı bir ilişkinin kurulmasında dil önemli bir role sahiptir. Dil de dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceriyi içermektedir. Bu dört temel dil becerisi içerisinde ilk kullanılanı ve aynı zamanda en çok kullanılanı da dinlemedir (Doğan, 2008). Bireyin çevresini ve dünyayı doğru olarak algılamasında dinleme becerisi önemlidir. Dinleme, bireyin hem okul hem de okuldan sonraki yaşamında iletişimin doğru bir şekilde ilerlemesi ve dinlediklerini en iyi şekilde yorumlamasını sağlayan önemli bir beceridir (Çiftçi, 2007). Dinleme, dikkati yoğunlaştırma ve anlamlandırma gibi iki zihinsel süreci barındırır. Bu süreç, sözel uyarıcıların işitilmesi ile başlar. İşitme, dinleme için ön koşuldur (Gündoğdu, 2011). İkinci aşamada ise, dikkat yoğunlaştırılarak ilgi duyulan ve gerekli olan uyarıcılar seçilir. Seçilen bu bilgi ve düşünceler anlama, sıralama, sınıflama, ilişki kurma, düzenleme ve değerlendirme gibi çeşitli zihinsel süreçlerden geçmektedir. Ardından bunlar kişinin önceki bilgi ve deneyimleriyle ilişkilendirilerek yorumlanmaktadır (Keskinkılıç ve Keskinkılıç, 2007). Bireyler dinleme sırasında aktiftir. İşitilene anlamak için dikkat harcar ve anladığından sonuç çıkarır (Zengin, 2010). Bu becerinin gelişmesinde bireyler, küçük yaşlardan itibaren çeşitli aşamalardan geçmektedir. Bebeklik çağında birey, kendisine yapılan seslenmeler dışında bilinçli bir dinleme becerisine sahip değildir. Bu süreçte de ses, ışık, hareket gibi dışardan gelen uyarıcılar nedeniyle dinlemeden çabuk vazgeçmektedir. İlerleyen dönemlerde dinleme esnasında kendi düşüncelerini dile getirme konusunda sabırsız davranmaktadır. Çocuk, büyüdükçe dinledikleri ile yaşantısı

¹ Bu çalışma 11. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda sunulan sözlü bildirinin yeniden yapılandırılmış halidir.

² Yrd. Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD

³ Yrd. Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD

arasında bağlantı kurarak, dinleme esnasında sorular ve yorumlamalar üretir. Dinleme becerisindeki bu gelişme ve algılama gücü 15-16 yaşlarına kadar sürer (Özbay, 2001).

Belirli aşamalardan geçerek bu süreçte gelişen dinleme becerisi informal yollarla da kazanılabilen bir beceridir. Bu açıdan bu becerinin eğitiminin ihmal edildiği söylenebilir (Gündoğdu, 2011). Dil eğitiminin yapıldığı Türkçe derslerinde cumhuriyetin ilanından günümüze kadar gerek birinci kademe gerekse ikinci kademede uygulanan programlar değerlendirildiğinde de bu beceri ve eğitimi konusunda gereken önemin verilmediği görülmektedir. 1968 Programında dinleme becerisinin Türkçe eğitimi ve öğretimi içinde düşünülmesine rağmen diğer temel becerilerin gölgesinde kaldığı söylenebilir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2012). Ancak 2005 yılında yenilenen ve halen uygulanmakta olan Türkçe Dersi Öğretim Programında dinleme ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmış ve dinleme becerisinin gelişimine önem verilmiştir. Bu amaçla öğrencilerin dinlediklerini anlama ve anlamlandırma becerilerine ağırlık verilmiştir ve ön bilgilerini kullanma, görsellerden yararlanma, zihinde canlandırma, tahmin etme, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflama, değerlendirme, özetleme gibi çeşitli zihinsel becerileri geliştirmeye dönük kazanımlar sıralanmıştır (MEB, 2007). Bu amaç ve kazanımlar ışığında dinleme ve anlama becerileri arasında ilişkinin olduğu ve dinlemenin, iletişim, anlama, öğrenme ve zihinsel becerileri geliştirme sürecinin önemli bir ögesi olduğu söylenebilir. Dinleyici, dinleme sürecinde ön bilgileri ve deneyimleri ışığında konuşmacının aktardıklarını inceler, bazılarını alır. Kendi için yararlı gördüğü bilgileri, düşünceleri uygulamak veya değerlendirmek amacıyla seçer. Seçtiği bilgilerle ön bilgilerini birleştirir ve zihninde yapılandırır. Aktif ve etkili dinleme becerilerini geliştiren öğrenciler konuşmacının aktardığı bilgilere gönüllü katkıda bulunur ve anlamalarını zenginleştirirler (Güneş, 2007: 74).

Dinleme de tıpkı diğer dil becerilerinde olduğu gibi anlamayla sonuçlanırsa bir değer taşır. Bu nedenle dinleme öğretiminde yapılan çalışmalar anlama etkinlikleriyle tamamlanmalıdır. Anlama etkinlikleri öğrencinin anlama ya da başarı düzeyini görmemize yardımcı olur (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 1998). Dinlemenin anlamamanın en önemli öğelerinden biri olarak hayatımız boyunca kullandığımız bir yetenek olduğu söylenebilir. Bu yeteneğin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğrencilere sistemli bir şekilde dinleme eğitimi verilmelidir (Yalçın, 2002).

Dinleme eğitimi almayan ve dinleme stratejileriyle ilgili bilgisi olmayan öğrenci öğretmeni ve arkadaşlarını gelişigüzel dinleyecek, pasif bir şekilde dersi dinlemeye devam eden öğrenci de dersten kopacak ve dinleme verimli olmayacaktır (Kocaadam, 2011).

Akyol (2006) dinlemeyi aktif dinleme, stratejik dinleme, diyalog ve sunuya dayalı dinleme ve amaçlı dinleme olarak dört başlık altında ele almış ve en başarılı dinleyici özelliğinin amaçlı dinleme olduğunu ifade etmiştir. Dinleyici, amaçlı dinlemede kendisine bir dinleme amacı oluşturur ve bu doğrultuda önemli noktalar üzerinde yoğunlaşırken, önemsiz noktaları ihmal edebilir. Dinleme türleri, dinleyicinin amacına ve materyale göre değişiklik gösterir. Türkçe dersinin öğretiminde kullanılan en önemli materyallerinden biri metinlerdir. Okuma, yazma, dinleme ve konuşma alanlarındaki kazanımlara metinler üzerinden etkinlikler düzenlenerek ulaşılmaktadır. Metinlerle ilgili çalışmalar metin türlerine göre farklılık göstermektedir.

Akyol (1999; 2006) ders kitaplarında yer alan metinleri hikâye edici ve bilgilendirici metinler olarak iki sınıfta ele almıştır. Bilgilendirici metinler, isminden de anlaşıldığı gibi okuyucuya bilgi sunmak, onun düşünce ve kanaatlerini değiştirmek veya kuvvetlendirmek maksadıyla ele alınan metinlerdir (Aktaş ve Gündüz, 2004).

Bilgiyi elde etme ve kullanabilme için okumada, okur kurgusal bir dünyadan çok gerçek yaşam boyutlarıyla iç içedir. Bilgilendirici metin, dünyanın nasıl olduğunu, nasıl olacağını, nesnelere ve oluşumların işleyişini anlayabilir. Okur sadece bilgiyi almakla kalmaz onu mantıksal çıkarımlarda da kullanır ve eyleme dönüştürür (PIRLS, 2001). Bilgilendirici metinler bir konu hakkında bilgi vermek amacı taşırlar. Anlatım

açık ve nettir. Bilgilendirici metin yapıları genellikle neden-sonuç, olumlu-olumsuz karşılaştırmalar, tanımlamalar, sıralamalar, açıklama, sorun - çözüm, inceleme, delil sunma vb. olmaktadır. Bilgilendirici metinler, makale, eleştiri, deneme, gezi yazıları, röportaj, günlük, anı, fıkra, mektup gibi türlerdir (Güneş, 2013).

Öyküleme yoluyla anlatımda amaç, okuru düşündürmekten çok olay vasıtasıyla heyecanlandırmaktır. Bu tarz anlatım biçimleri heyecan uyandırmaları bakımından ilgi çekerler. Bu anlatım biçiminde okuyucu eylemin içine çekilir, serüvene ortak edilir. Birbiriyle bağlantısı koparılmadan olayın oluşumunda zamandan geriye dönüşler, ileriye sıçramalar yapılarak olaya duygusal bir ton katılır (Aktaş ve Gündüz, 2004). Öyküleyici metinler yaşamımızı zenginleştiren yazılardır. Okuru bulunduğu ortamdan farklı bir ortama taşır, hayal dünyasını geliştirir. Roman, masal öykü gibi türler öyküleyici metin türleridir (Güneş, 2013).

Metin türlerine göre bir karşılaştırma yapıldığında Akyol (1999) bilgilendirici metinlerin öğretimi ve anlaşılmasının, yapılarından dolayı hikâye edici metinlere göre daha zor olduğunu ifade etmiştir.

Literatürde dinlediğini anlama becerilerinin belirlenmesi, geliştirilmesi ve dinleme becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar mevcuttur (Durmuş, 2013; Epçaçan, 2013; Katrancı, 2012; Keleş, 2013).

Keleş (2013), dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen soruların 5. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisi üzerine etkisini ortaya koymayı amaçladığı çalışmada, dinleme öncesi ve sonrası verilen sorularla yapılan etkinlikler sonucunda 5. sınıf öğrencilerinin dinlediklerini anlama düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca yalnızca soruların sonradan verildiği bilgilendirici dinleme metni çıkarım sorusu puanlarında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı olduğunu tespit etmiştir. Durmuş (2013), çalışmada ilköğretim 2. sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde çocuk edebiyatı ürünlerinin etkisini belirlemeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda çocuk edebiyat ürünlerinin öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde önemli etkilerinin olduğunu tespit etmiştir. Katrancı (2012), üstbiliş stratejileri öğretiminin, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin dinlediklerini anlama becerileri ve dinlemeye yönelik tutumları üzerindeki etkisi ile bu sürece yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerinin belirlenmesini ortaya koyan çalışmada deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin dinlediğini anlama, üst bilişsel dinlediğini anlama farkındalığı ve dinlemeye yönelik tutum erişileri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise deney grubu öğretmeni ve öğrencilerinin üst bilişsel dinleme etkinliklerine yönelik görüşlerinin olumlu olduğu belirlenmiştir. Epçaçan (2013), betimsel araştırma yöntemine dayanarak gerçekleştirdiği çalışmada, literatür tarama neticesinde dinleme becerisinin geliştirilebilir bir beceri olduğu ve özellikle dinleme eğitiminin ölçme boyutunda eksikliklerin yaşandığı ve bu alanda daha fazla çalışmanın yapılması gerekliliği sonuçlarına ulaşmıştır.

Ulaşılabilen kaynaklar çerçevesinde, metin türlerine göre dinlediğini anlama becerisi düzeyini belirlemeye yönelik yeterli sayıda çalışma bulunmadığından bu araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada, dinleme becerisinin erken yaşlarda geliştirilmesinin gerekliliği inancıyla 4.sınıf öğrencilerinin dinlediklerini anlama düzeylerinin cinsiyet ve metin türüne göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, 4.sınıf öğrencilerinin dinlediklerini anlama düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyi nedir?
2. İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeyi nedir?

3. İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin dinlediklerini anlama düzeyini belirlemek amacıyla betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2008). Bu çalışmada da 4.sınıf öğrencilerinin dinlediklerini anlama düzeylerini ortaya koymak amacıyla betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Örnekleme

Araştırmanın örneklemini Bayburt ilinde bulunan iki ilköğretim okulunda 4. sınıfta öğrenim gören 103 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin dinlediğini anlama becerilerini ölçmek amacıyla hikâye edici ve bilgilendirici metin için açık uçlu sorulardan oluşan iki ayrı form kullanılmıştır. Bu formlar bir Türkçe eğitimcisi ve bir alan uzmanından görüş alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Hikâye edici metin için hazırlanan formda 12 tane soru yer almaktadır. Bu soruların tamamı metin içi sorulardan oluşmuştur. Bilgilendirici metin için kullanılan formda ise 9 adet soru yer almaktadır. Bilgilendirici metne ait sorular da metin içi sorulardan oluşmaktadır. Metin içi sorular, cevabı metinde olan, öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerini kullanmadan cevap verebileceği türdeki sorulardır.

İlköğretim 4. sınıf düzeyine uygun bir bilgilendirici ve bir hikâye edici metin belirlenmiştir. Seçilen metinler Talim Terbiye Kurulu tarafından ders kitabı olmak üzere onaylanmış bir ders kitabında yer alan dinleme metinleridir. Bu metinler dinleme metinleri olduğu için her iki metin de aynı kişi tarafından okunan bir CD’de dijital ortamda yer almaktadır. Araştırmada da bu CD’ler kullanılmış ve öğrencilere metinler bu CD’lerden dinletilmiştir. Dinleme öncesi hikâye edici metin için metindeki konuya uygun olarak dört adet sorunun yer aldığı bir form kullanılmıştır ve öğrenciler metne hazırlanmıştır. Dinleme sırasında da öğrencilere metindeki durak yerlerinde yer alan üç adet soru sorulmuş ve metin üzerinde tartışılmıştır. Dinleme sonrasında öğrencilerden metin içi 12 sorunun yer aldığı formu doldurmaları istenmiştir. Bilgilendirici metin için metindeki konuya uygun olarak bir gazete haberi sınıfa getirilmiştir. Bu haber sınıfta öğrencilerle tartışılmıştır. Daha sonra hikâye edici metindekine benzer olarak metin CD’den öğrencilere dinletilmiştir. Dinleme sonrasında 9 adet metin içi sorunun yer aldığı form öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Öğrenci cevapları 100 puan üzerinden puanlanarak analiz edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmacı dinleme öncesinde öğrencilere metinlerle ilgili görseller, haberler sunmuş, görsellerle ilgili sorular sorarak, öğrencilerin metinle ilgili ön bilgilerini dinleme ortamına aktarmalarını sağlamıştır.

Ardından dijital ortamda yer alan metinler dinletilirken, araştırmacı bazı noktalarda öğrencilere metinle ilgili sorular sormuş, öğrencilerden metnin devamı ile ilgili tahminler yapmalarını istemiştir. Dinleme metni bittikten sonra metin içi soruların yer aldığı formlar öğrencilere verilerek soruları cevaplamaları istenmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Veri toplama araçlarının öğrencilere uygulanmasıyla elde edilen veriler SPSS istatistik programıyla çözümlenmiştir. Ölçümlerden alınan puanlar 100 tam puan üzerinden değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin başarı düzeyleri, MEB tarafından kabul edilen not sistemine göre değerlendirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın bulguları açıklanarak ilgili araştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

1. Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın ilk probleminde “İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyi nedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyine ilişkin veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. *Cinsiyete Göre Hikâye Edici Metinleri Anlama Düzeyi Ortalama Puanları ve Standart Sapmaları*

Cinsiyet	N	\bar{X}	S
Kız	50	52.28	17.70
Erkek	53	44.98	17.86
Toplam	113	48.52	18.07

Öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzey puanlarının ortalaması kız öğrencilerde $\bar{X}=52.28$ iken, erkek öğrencilerde $\bar{X}=44.98$ ’dir. Bu bulgu, kız öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

2. Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci probleminde “İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeyi nedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeyine ilişkin veriler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Cinsiyete Göre Bilgilendirici Metinleri Anlama Düzeyi Ortalama Puanları ve Standart Sapmaları*

Cinsiyet	N	\bar{X}	S
Kız	50	28.26	16.32
Erkek	53	19.94	12.34
Toplam	113	23.98	14.94

Öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzey puanlarının ortalaması kız öğrencilerde $\bar{X}=28.26$ iken, erkek öğrencilerde $\bar{X}=19.94$ ’tür. Bu bulgu, kız öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

3. Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın üçüncü probleminde “İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeylerine ilişkin veriler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Hikâye Edici ve Bilgilendirici Metinleri Anlama Düzeyi Puanlarının t-Testi Sonuçları

Metin Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Hikâye edici	103	48.52	18.07	102	13.85	.000
Bilgilendirici	103	23.98	14.94			

Öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici ve hikâye edici metinleri anlama düzeyi başarılarında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur, $t(102)=13.85$. $p<.05$. Öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması $\bar{X}=48.52$ iken, bilgilendirici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması $\bar{X}=23.98$ 'dir. Bu bulgu; öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyi başarılarının bilgilendirici metinleri anlama düzeyi başarılarından daha yüksek olduğunu göstermektedir.

4. Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın son probleminde “İlköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeylerine ilişkin veriler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Hikâye Edici ve Bilgilendirici Metinleri Anlama Düzeyi Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Hikâye	Kız	50	52.28	17.70	101	2.82	.040
	Erkek	53	44.98	17.86			
Bilgi.	Kız	50	28.26	16.32	101	2.92	.004
	Erkek	53	19.94	12.34			

Öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinlerdeki başarı düzeyi puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(101)=2.82$. $p<.05$. Kız öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması $\bar{X}=52.28$ iken erkek öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması $\bar{X}=44.98$ olarak bulunmuştur. Kız öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması erkek öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha fazladır.

Öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metinlerdeki başarı düzeyi puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(101)=2.92$. $p<.05$. Kız öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması $\bar{X}=28.26$ iken erkek öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması $\bar{X}=19.94$ olarak bulunmuştur. Kız öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeyi puanlarının ortalaması erkek öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha fazladır. Bu farklılık kız öğrenciler lehine anlamlıdır.

Öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyi puanlarını belirlemek amacıyla uygulanan ölçme araçları sonucunda almış oldukları puanlar aşağıdaki gibi derecelendirilmiştir. Puan aralıkları ve başarı düzeyleri için MEB tarafından onaylanan not sistemi dikkate alınarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Puan Aralığına Göre Başarı Düzeyi

<i>Puan Aralığı</i>	<i>Başarı Düzeyi</i>
0-44	Başarısız
45-54	Geçer
55-69	Orta
70-84	İyi
85-100	Pekiyi

Öğrencilerin dinledikleri metinleri anlama düzeylerini belirten pekiyi, iyi, orta, geçer ve başarısız olarak belirlenen derecelendirmeye göre öğrencilerin her iki metindeki başarı düzeyiyle ilgili veri elde edilebilir. Öğrencilerin dinledikleri hikaye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyleri, frekans ve yüzdelikleri aşağıdaki Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Dinledikleri Metinleri Anlama Düzeyleri

Metin	Hikâye Edici Metin		Bilgilendirici Metin	
	f	%	f	%
Başarı Düzeyi				
Zayıf	38	36.9	92	89.3
Geçer	24	23.3	6	5.8
Orta	28	27.2	5	4.9
İyi	12	11.7	-	-
Pekiyi	1	1.0	-	-
Toplam	103	100.0	103	100.0

Öğrencilerin dinledikleri hikâye edici metni anlama düzeylerine bakıldığında, öğrencilerin 38’i zayıf, 24’ü geçer, 28’i orta, 12’si iyi ve 1’i pekiyi almıştır. Bu bulgu dinledikleri hikâye edici metinleri anlama düzeyinde öğrencilerin %36.90’ı başarısız olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin dinledikleri bilgilendirici metni anlama düzeylerine bakıldığında ise, öğrencilerin 92’si zayıf, 6’sı geçer, 5’i orta düzeydedir. Bilgilendirici metinleri anlamada pekiyi ve iyi düzeyinde öğrenci, bulunmamıştır. Bu bulgu dinledikleri bilgilendirici metinleri anlama düzeyinde öğrencilerin %89.3’ünün başarısız olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda; öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyinin kız öğrencilerde daha yüksek olduğu, öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeyleri arasında hikâye edici metinler lehine anlamlı bir farklılık olduğu, öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinleri anlama düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına paralel olarak; Kurt (2008), 6.sınıf öğrencileri üzerinde çocuk edebiyatı ürünlerinin dinleme becerisini geliştirmedeki etkisini ortaya koymak üzere yaptığı araştırmada, kız öğrencilerin dinleme puanının erkek öğrencilerin dinleme puanından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aşılıoğlu (2009) Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 195 öğrenci üzerinde yapmış olduğu dinleme engelleriyle ilgili çalışmasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre dinleme engellerinden daha az etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç, araştırmamızda öğrencilerin dinledikleri metinleri anlama düzeyinin kız öğrenciler lehine daha fazla olduğu sonucunu destekler niteliktedir. Aşılıoğlu (2009) bu durumun iletişimde kızlarda işitsel, erkeklerde kinestetik yönlerinin baskın olmasından kaynaklanabileceğini

ifade etmektedir. Başarı ve stratejilerin kullanımında Melanlıoğlu (2011), cinsiyetler arasındaki farklılıkların hormonal fonksiyonlar, beyin yapıları gibi biyolojik veya yaşanan çevre, toplumsal değerler gibi sosyal nedenlere bağlanabileceğini belirtmiştir.

Yıldırım, Yıldız, Ateş ve Rasinski (2010), ilköğretim beşinci sınıf Türk öğrencilerin metin türlerine göre okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeylerini araştırdıkları çalışmalarında öğrencilerin dinledikleri öyküleyici metni anlama düzeylerinin bilgi verici metni anlama düzeylerine göre daha yüksek olduğu yani öğrencilerin dinledikleri öyküleyici metnin bilgi verici metinden daha iyi anlaşıldığını belirlemişlerdir. Arslan (2013), çeşitli değişkenler açısından ilköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama durumlarını belirlemeyi amaçladığı çalışmada, öğrencilerin dinledikleri hikâye türünde yazılmış metni biyografi türündeki metinden daha iyi anladıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar araştırmamızın sonucuyla benzerdir. Bilgi vermeye dayalı metinlerin öğretimi ve anlaşılması, yapılarından dolayı hikâye etmeye dayalı metinlerden daha zordur (Akyol, 1999; Akyol, 2006).

Dinleme becerisini geliştirmek bilgi edinmenin yanı sıra demokratik hakların kullanılması ve korunması için de gereklidir. Dinleme becerisi yetersiz olan bireyler sağlıklı iletişim kuramayacakları için vatandaşlık haklarını kullanma, sorumluluk ve ödevlerini yerine getirmede problemler yaşayacaklardır. Bireyin okulda, işte, hayatta sağlıklı ilişkiler kurabilmesi için iyi bir dinleyici olması gereklidir. Böylelikle anlaşmazlıkların ortadan kalkmasında ve toplumda sağlıklı ilişkiler kurulmasına önemli oranda katkı sağlanacaktır (Doğan, 2011).

Yaşamın her alanındaki ilişkileri kuşatan dinleme beceri ve alışkanlığı, okul öncesi dönemde kendiliğinden doğal bir şekilde elde edilir. Ancak edinilen bu beceri, öğrencilerin dinlediklerini anlayan, ayıran, değerlendiren kişiler haline getirmez. Bu nedenle, öğrencilere dinlediklerini anlayan, anladığını eleştirip değerlendirme konusunda öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir (Sever, 2004). Öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirebilmek için onlara dinleme stratejileri hakkında ve bu stratejileri nasıl kullanacakları hakkında bilgi verilmeli, uygulama konusunda rehberlik yapılmalıdır. Amin, Aly ve Amin (2011) tarafından, ikinci kademe öğrencilerinin dinleme stratejileri ve dinlediğini anlama becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan çalışmada, dinleme stratejileri ve dinlediğini anlama arasında pozitif yönde ve önemli düzeyde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dinleme stratejilerini üst düzeyde kazanmış öğrencilerin dinlediklerini anlama düzeyleri de yüksek çıkmıştır.

Doğan (2007), ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmada, öğrencilerin dinledikleri hikâye edici ve bilgilendirici metinlere yönelik başarı puanlarının düşük olduğunu, yapılan uygulama sonunda öğrencilerin dinledikleri hem bilgilendirici hem de öyküleyici metin başarı puanlarında anlamlı düzeyde artış olduğu sonucuna ulaşmıştır. Dinleme becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalar sonucunda (Yılmaz, 2007; Yıldırım, 2007; Kırbaş, 2010; Çelikbaş, 2010; Erdem, 2012; Karakuş Tayşi, 2014) dinleme becerisinin geliştirilebilir bir beceri olduğu görülmektedir.

Dinleme becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalar dikkate alındığında, öncelikle öğrencilerin dinlediğini anlama düzeylerinin belirlenmesi ve buradan hareketle dinleme becerilerine yönelik uygulamaların yapılmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre ilköğretim öğrencilerinin dinledikleri bilgilendirici ve öyküleyici metinleri anlama düzeylerinin oldukça düşüktür. Açıklanan sonuçlar kapsamında öğretmenler ve araştırmacılar için geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Dinleme ve anlama becerilerinin durum tespitine yönelik farklı örneklem grupları üzerinde çalışma yapılabilir.
- Dinlediğini anlama becerilerinin geliştirilmesi için dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrasında etkinlikler düzenlenebilir.

- Metin türlerine göre dinleme stratejileri uygulamalı olarak öğrencilere sunulabilir.
- Öğrencilerin ilköğretim programında yer alan dinleme kazanımlarına erişme düzeylerini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Aktaş, Ş., ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akyol, H. (1999). Bilgi vermeye dayalı metinler ve öğretimi. *Çağdaş Eğitim*, 253, 7-13.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Amin, I.A, Aly, M.A. & Amin, M.M. (2011). A correlation study between EFL strategic listening and listening comprehension skills among secondary school students, <http://eric.ed.gov/?id=ED527448> adresinden 19.04.2015 tarihinde indirilmiştir.
- Arslan, A. (2013). Çeşitli değişkenler açısından ilköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama durumları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 61-81.
- Aşlıoğlu, B. (2009). Türkçe öğretmen adaylarına göre derslerde karşılaşılan başlıca dinleme engelleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 45-63.
- Çelikbaş, K. A. (2010). *Anlama / Dinleme stratejilerinin kullanımı ile dinlediğini anlama düzeyi arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Çiftçi, Ö. (2007). Aktif dinleme. *Millî Eğitim Dergisi*, 176, 231-241.
- Doğan, Y. (2007). *İlköğretim ikinci kademedeki dil becerisi olarak dinlemeyi geliştirme çalışmaları* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, Y. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmede etkinlik temelli çalışmaların etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 261-286.
- Doğan, Y. (2011). *Dinleme Eğitimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Durmuş, N. (2013). *İlköğretim 2. sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde çocuk edebiyatı ürünlerinin etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Epçaçan, C. (2013). Temel bir dil becerisi olarak dinleme ve dinleme eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6 (11).
- Erdem, A. (2012). *Yapılandırmacı karma öğrenme ortamlarının dinleme ve konuşma becerilerine etkisi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gündoğdu, A. E. (2011). İlköğretim sekizinci sınıf dinleme metinlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 6(1), 1217-1227.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Güneş, F. (2013). Türkçe Öğretiminde Metin Seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 1-12. *İlköğretim Programları(1-5.sınıflar)*. (2007). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Karakuş Tayşi, E. (2014). *Öğrenme stiline dayalı eğitiminin ortaokul öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerine ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Katrancı, M. (2012). *Üstbiliş stratejileri öğretiminin dinlediğini anlama becerisine ve dinlemeye yönelik tutuma etkisi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1998). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin Yayınları.
- Keleş, E. (2013). *Dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen soruların 5. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama beceri düzeyine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Keskinkılıç, K., Keskinkılıç, S. B. (2007). *Türkçe ve ilköğretim yazma öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kırbaş, A. (2010). *İşbirlikli öğrenme yönteminin ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerini geliştirmesine etkisi* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kocaadam, D. (2011). *Not alarak dinleme eğitiminin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi üzerindeki etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kurt, B. (2008). *Çocuk edebiyatı ürünlerinin temel dil becerisi olarak dinlemenin gelişimine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Melanlıoğlu, D. (2011). *Üstbiliş stratejileri eğitiminin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özbay, M. (2001). Türkçe öğretiminde dinleme becerisini geliştirme yolları. *Türk Dili Dergisi*, 589, 9-15.
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe öğretim programlarının dinleme becerisi bakımından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 7(1), 87-97.
- PIRLS (2001). *International Report: IEA's Study of Reading Literacy Achievement in Primary School in 35 Countries*. http://pirls.bc.edu/pirls2001i/pdf/p1_IR_book.pdf
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, H. (2007). *İlköğretim 3. sınıf öğrencilerinin dinleme becerileri üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yıldırım, K., Yıldız, M., Ateş, S., ve Rasinski, T. (2010). İlköğretim beşinci sınıf Türk öğrencilerin metin türlerine göre okuduğunu ve dinlediğini anlama düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(3).
- Yılmaz, İ. (2007). *Türkçe öğretiminde dinleme becerisini geliştirmeye yönelik önerilen etkinliklerin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Zengin, B. S. (2010). *Çocuk kitaplarının dinleme becerisini geliştirme aracı olarak kullanılması* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Extended Abstract

Introduction

Listening ability is important for an individual in terms of perceiving his/her environment and the world properly. Listening is an ability to enable the individual develop his/her communication properly and comment ideally whatever s/he listens in both his/her school and after-school life.

Listening is a neglected language ability because it can also be gained in informal ways. Defining the differences between hearing and listening makes the fact that hearing is a physical feature and is a pre-condition for the listening be re-commented and be re-detailed in the scope of 2005 Teaching Program of Turkish Course.

Listening is an important element of processes of communication, comprehension, learning and developing the mental abilities. Listener investigates what the speaker transfers in consideration of his/her pre-knowledge and experiences and takes some of them in the listening process. S/he selects the information and opinions which s/he considers them as beneficial in order for applying and evaluating them. S/he combines the chosen information with pre-knowledge and configures them in his/her mind. The students who develop their active and effective listening abilities voluntarily contribute the information which is transferred by the speaker and enrich their comprehension.

Development of listening ability of the child from early ages passes through various stages. Human does not have a conscious listening ability except from the calling him/her in babyhood. However, s/he can listen some of sounds. In the beginning again, the child can give up listening with the help of stimulus like sound, light and motion coming from outside meanwhile s/he is all ear to listening. S/he is extremely impatient about to express his/her opinions while he/she is listening. As the child grows, s/he refers to his/her experience with things which s/he listens and s/he starts to join conversations. In this stage, the child can participate in the things which s/he listens with questions and comments. This development in the child's listening ability and perception power continue till the ages of 15-16.

Hearing is the first stage of the listening process. However, listening, as separate from hearing, contains two mental process such as concentration and interpretation. The first stage in listening process is hearing the oral stimulus. Chosen information and opinions pass through various mental processes as comprehension, grading, classification, relating, arrangement and evaluating. Then, these are associated and commented with the previous knowledge and experience of the individual.

The programs applied in Turkish courses in which the language education is given are evaluated in a process from proclamation of republic to today in two dimension within first and second stages. It is seen that the listening is a neglected ability in Turkey as said in West in the evaluation. With the program in 1968, it is concluded that this ability is considered in the scope of Turkish education and although the importance of listening is understood, it is still at background when other abilities is considered.

In 2005 Teaching Program of Turkish Course, it is given weight to the abilities of listening comprehension and interpretation of students in order to develop students' comprehension abilities. In this aspect, acquisitions directed to develop mental abilities like using pre-knowledge, benefitting from visuals, imagining, predicting, comparing, establishing a cause and effect relation, classification, evaluating, summarization are ordered.

Listening is an important element of processes of communication, comprehension, learning and developing the mental abilities. Listener investigates what the speaker transfers in consideration of his/her pre-knowledge and experiences and takes some of them in the listening process. S/he selects the information and opinions which s/he considers them as beneficial in order for applying and evaluating them. S/he combines the chosen information with pre-knowledge and configures them in his/her mind. The students who develop

their active and effective listening abilities voluntarily contribute the information which is transferred by the speaker and enrich their comprehension.

Listening is an ability which we use throughout our life as an important factor of comprehension. This ability is required to be developed. However, it is so hard to control the development in class. This is why listening training should be systematically given to the students from the level to which s/he becomes understanding the teacher.

Listening carries values if it is ended up with comprehension as in other abilities. This is why works is performed in listening training should be completed with comprehension activities. Comprehension activities help us to see the degree of the student's comprehension or success.

The student who does not take listening training and is not related to listening strategies will randomly listen his/her teacher and friends and the student who continues to listen the course quiescently will break with the lesson and listening will not be effective.

Another issue on which the study emphasize is text types. considers the texts which take place in the course books in two classes as narrative and informative texts. Informative texts are the texts which are considered in the aim of presenting an information to the reader, changing and strengthen his/her opinions and thoughts as it is understood from its name .

Narrative texts are the writings which enrich our life. They take the reader from the place in which s/he takes place to different places and develop his/her dream world. Novel, tale and short story are the examples of the narrative text.

In the fragment of accessible resources, it is needed to make such a study because there are no sufficient studies directed to defining the degree of listening comprehension ability according to the text types. In this study, students' degrees of listening comprehension are defined in believing that it is required to develop the listening ability of children from the early ages.

Method

In the study, descriptive survey model is used in order for defining the listening comprehension degrees of 4th grade students. Survey models are the research approaches aiming to portray a situation which was present in past or is present today as it is. 103 4th grade students who are studying at Bayburt constitute the sample of this research. A form which is composed of open ended questions is used in order to measure listening comprehension abilities of the students. Informative and narrative texts which are appropriate the 4th grade level are determined. The students read the texts and they are asked to give answers the questions directed to the texts. The student answers are analyzed by grading.

Findings

As a result of the study;

- While points of students' listening comprehension of narrative texts average is $\bar{X}=52.28$ for female students, this is $\bar{X}=44.98$ for male students. This finding shows that the degree of listening comprehension of narrative texts is higher for the female students than fort the male students.
- While points of students' listening comprehension of informative texts average is $\bar{X}=28.26$ for female students, this is $\bar{X}=19.94$ for male students. This finding shows that the degree of listening comprehension of informative texts is higher for the female students than fort the male students.
- It is found that there is a meaningful difference between the degree of students' listening comprehension of informative and narrative texts successes, $t(102)=13.85$. $p<.05$. While points of students' listening comprehension of informative texts average is $\bar{X}=48.52$, points of students' listening comprehension of narrative texts average is $\bar{X}=23.92$. This finding shows that the degree of students' listening comprehension of narrative texts successes is higher than the degree of students' listening comprehension of informative texts successes.

- Success degree points of students' listening comprehension of narrative texts show a meaningful difference according to the sex, $t(101)=2.82$. $p<.05$. While points of female students' listening comprehension of narrative texts average is $\bar{X}=52.28$, points of male students' listening comprehension of narrative texts average is found as $\bar{X}=44.98$. Points of female students' listening comprehension of narrative texts average is higher than of male students.
- Success degree points of students' listening comprehension of informative texts show a meaningful difference according to the sex, $t(101)=2.92$. $p<.05$. While points of female students' listening comprehension of informative texts average is $\bar{X}=28.26$, points of male students' listening comprehension of informative texts average is found as $\bar{X}=19.94$. Points of female students' listening comprehension of informative texts average is higher than of male students. This difference is meaningful in favor of the female students.

Conclusion and Discussion

Listening ability and habit which cover the relations in all aspects of the life is naturally gained in pre-school period. However, this ability does not make the students individuals who comprehend, differentiate and evaluate whatever they read. This is why teacher shoulder great responsibilities about to make students individuals who comprehend what they read and criticize – evaluate what they comprehend.

Developing the listening ability is required to use and preserve the democratic rights besides obtaining information. The individuals whose listening abilities are insufficient cannot establish healthy communication, thus they will encounter the problems about using their citizenship rights and performing their responsibilities and obligations. An individual should be a good listener in order to establish healthy communication in school, work and life. Thus, it is made great contributions to resolution of conflicts and establishing healthy relations in society.

Recommendations

Based on the findings as a result of the study, the followings are the recommendations directed to develop the degrees of the students' listening comprehension of narrative and informative texts:

1. The activities directed to develop listening abilities of the students.
2. Teachers should teach the students different listening strategies related to different listening texts.
3. Researches should be performed directed to defining the degree of the students' accessing to listening attainment taken place on primary education programs.
4. Researches should be performed directed to defining the degree of listening with wider sample and in different grade degrees.